

نحوه محاسبه مالیات حقوق ۱۴۰۴

- نویسنده : حسابدانان
- مدت زمان مطالعه : ۱۵ دقیقه
- سطح : متوسط
- پیش نیاز : مالیات چیست؟
- دسته بندی : مالیات
- تاریخ : ۱۴۰۴ / ۰۲ / ۲۶

* فهرست مطالب :

۱- دریافت کننده و پرداخت کننده حقوق چه اشخاصی هستند ؟

۲- مالیات حقوق چیست ؟

۳ - چرا از درآمد حقوق مالیات اخذ می شود ؟

۴ - مالیات حقوق از چه درآمدهایی اخذ می شود ؟

۵ - میزان معافیت مالیاتی حقوق بگیران :

۶ - نرخ مالیاتی حقوق بگیران :

۷ - تکالیف قانونی مالیات حقوق :

۸ - تغییرات سامانه مالیات حقوق :

۹ - معافیت های مالیات حقوق:

۱۰ - جریمه عدم ارسال لیست مالیات حقوق و پرداخت آن:

۱۱ - سوالی درباره مالیات حقوق دارید، مشاوره مالیاتی کسب و کار خود را از ما بگیرید!

مرجع آموزشی حسابداران؛ واحد مالی کارفرمایان

*مقدمه

مالیات حقوق یکی از موضوعات جذاب و چالشی مالیاتی در سال ۱۴۰۴ می باشد که جمعیت بسیار وسیعی از کارکنان یک کشور را در بر می گیرد و لذا برای کارفرمایان و کارکنان آن ها اهمیت قابل توجهی دارد .

ما در این مقاله از حسابدانان قصد داریم به بیان نکاتی در مورد مالیات حقوق سال ۱۴۰۴ ، نحوه محاسبه این نوع از مالیات، تغییرات در سامانه مالیات حقوق ، درآمدهای مشمول مالیات بر حقوق و معافیت های مالیاتی و غیره اقدام کنیم. اما قبل از آن به بیان این موضوع می پردازیم که اساسا دریافت کننده و پرداخت کننده حقوق چه اشخاصی هستند ، نحوه محاسبه آن و غیره چگونه است پس همراه ما باشید.

۱ - دریافت کننده و پرداخت کننده حقوق چه اشخاصی هستند ؟

مرجع آموزشی حسابداران؛ واحد مالی کارفرمایان

کارگر چه شخصی است ؟

کارگر یا حقوق بگیر در قوانین کار و قانون مالیات های مستقیم تعاریف مختلفی دارند که به هر دو آنان می پردازیم.

مطابق ماده ۲ قانون کار : کارگر از لحاظ این قانون کسی است که به هر عنوان در مقابل دریافت حق السعی اعم از مزد، حقوق، سهم سود و سایر مزایا به درخواست کارفرما کار می کند.

در تحلیل ماده ی ۲ قانون کار می توان به این موضوع اشاره کرد که در این متن نوشته شده کارگر « کسی » است، نه « شخصی » است. شخص در قانون هم می تواند حقیقی باشد هم حقوقی، اما وقتی گفته می شود کسی است، یعنی فقط اشخاص حقیقی. پس در تعریف کارگر متوجه می شویم، شخص باید حتما حقیقی باشد که بتوان این عنوان را به او اطلاق نمود.

اما در قوانین مالیاتی به چه شخصی حقوق بگیر گفته می شود ؟

طبق ماده ۸۲ قانون مالیات های مستقیم : درآمدی که شخص حقیقی در خدمت شخص دیگر (اعم از حقیقی یا حقوقی) در قبال تسلیم نیروی کار خود بابت اشتغال در ایران بر حسب مدت یا کار انجام یافته، به طور نقد یا غیرنقد، تحصیل می کند، مشمول مالیات بر درآمد حقوق است.

پس با این احتساب متوجه می شویم که قانون مالیات های مستقیم برای محاسبه مالیات بر درآمد حقوق، حقوق بگیر را شخص حقیقی معرفی کرده است.

کارفرما چه شخصی است ؟

مطابق ماده ۳ قانون کار : کارفرما شخصی است حقیقی یا حقوقی که کارگر به درخواست و به حساب او در مقابل دریافت حق السعی کار می کند. مدیران و مسئولان و به طور عموم کلیه کسانی که عهده دار اداره کارگاه هستند، نماینده کارفرما محسوب می شوند و کارفرما مسئول کلیه تعهداتی است که نمایندگان مذکور در قبال کارگر به عهده می گیرند. در صورتی که نماینده کارفرما خارج از اختیارات خود تعهدی بنماید و کارفرما آن را نپذیرد در مقابل کارفرما ضامن است.

در قوانین مالیاتی هم در همان ماده ۸۲ قانون گذار بیان داشته است : « درآمدی که شخص حقیقی در خدمت شخص دیگر (اعم از حقیقی یا حقوقی) ... »، یعنی کارفرما بر خلاف حقوق بگیر می تواند حقیقی یا حقوقی باشد.

کارگاه کجاست ؟

ماده ۴ قانون کار : کارگاه محلی است که کارگر به درخواست کارفرما یا نماینده او در آنجا کار می کند که شامل مؤسسات صنعتی، کشاورزی، معدنی، ساختمانی، ترابری، مسافربری، خدماتی، تجاری، تولیدی، اماکن عمومی و امثال آنها می باشد.

۲ - مالیات حقوق چیست ؟

مالیات از جمله مباحثی است که تمام آحاد یک جامعه به نوعی با آن درگیر هستند. با این حال، معمولاً مدیران کسب و کارها، مدیران مالی، حسابداران، حسابرسان و صاحبان مشاغل مختلف بیشتر با آن روبرو هستند.

در قوانین مالیات ایران، مالیات به دو دسته مالیات های مستقیم و غیر مستقیم تقسیم بندی می شود که هر کدام از آنها نیز شامل مالیات های مختلفی هستند.

مالیات بر درآمد حقوق را می توانیم جزء مالیات های مستقیم معرفی کنیم. چرا که پرداخت کننده مالیات برای سازمان امور مالیاتی شناسایی شده و قابل رهگیری است.

مالیات بر درآمد حقوق یکی از پایه های اخذ مالیات در کشور می باشد که فصل سوم از باب سوم قانون مالیات های مستقیم یعنی مواد قانونی ۸۲ الی ۹۲ قانون مالیات های مستقیم به موضوع مالیات بر درآمد حقوق پرداخته است .
مالیات بر درآمد حقوق نوعی مالیات تکلیفی است. شاید این سوال پیش بیاید که مالیات تکلیفی چیست ؟

مالیاتی تکلیفی را نمی توان به عنوان یک پایه مالیاتی از مالیات معرفی کرد، بلکه روشی برای وصول مالیات است؛ به این معنی که پرداخت کننده آن موظف به کسر و ایصال آن مبلغ به اداره امور مالیاتی می باشد .

۳ - چرا از درآمد حقوق مالیات اخذ می شود ؟

در ابتدا باید به این موضوع پردازیم که کدام یک از اشخاص حقیقی مشمول پرداخت مالیات هستند.

مطابق بند ۲ و ۳ ماده ۱ قانون مالیات های مستقیم اشخاص زیر مشمول پرداخت مالیات می باشند:

۲ - هر شخص حقیقی ایرانی مقیم ایران نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران یا خارج از ایران تحصیل می نماید.

۳ - هر شخص حقیقی ایرانی مقیم خارج از ایران نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران تحصیل می کند.

۴ - مالیات حقوق از چه درآمدهایی اخذ می شود ؟

حقوق بگیران از کدام یک از عناوین حقوق و دستمزدی خود باید مالیات بدهند ؟

مطابق [ماده ۸۳](#) قانون مالیات های مستقیم : درآمد مشمول مالیات حقوق عبارت است از حقوق (مقرری یا مزد، یا حقوق اصلی) و مزایای مربوط به شغل اعم از مستمر و یا غیرمستمر قبل از وضع کسور و پس از کسر معافیت های مقرر در این قانون.

اگر درآمد حقوق به صورت غیر نقدی باشد، از ۳ طریق مشمول مالیات حقوق می شوند:

الف - مسکن با اثاثیه معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بدون اثاثیه بیست درصد (۲۰٪) حقوق و مزایای مستمر نقدی (به استثنای مزایای نقدی معاف موضوع [ماده ۹۱](#) این قانون) در ماه پس از وضع وجوهی که از این بابت از حقوق کارمند کسر می شود.

ب - اتومبیل اختصاصی با راننده معادل ده درصد (۱۰٪) و بدون راننده معادل پنج درصد (۵٪) حقوق و مزایای مستمر نقدی (به استثنای مزایای نقدی معاف موضوع [ماده ۹۱](#) این قانون) در ماه پس از کسر وجوهی که از این بابت از حقوق کارمند کسر می شود.

ج - سایر مزایای غیر نقدی معادل قیمت تمام شده برای پرداخت کننده حقوق

تغییرات در قانون بودجه سنواتی سال ۱۴۰۴ :

هر ساله در قانون بودجه سنواتی، درآمد مشمول مالیات حقوق بگیران و میزان معافیت مالیاتی آن ها، که درباره ی آن صحبت خواهیم کرد، مشخص می شود. مطابق بند (ز) تبصره ۱ قانون بودجه سنواتی کشور سال ۱۴۰۴، درآمد مشمول مالیات حقوق بگیران را به نوع دیگری بیان کرده است:

در سال ۱۴۰۴، مجموع پرداختی به کارکنان دولتی و غیردولتی تحت هر عنوان از قبیل حقوق و مزایا، مقرری یا مزد، حق شغل، حق شاغل، حق الزحمه، حق مشاوره، حق حضور در جلسات، پاداش و کارانه اعم از مستمر یا غیرمستمر که به صورت نقدی و غیرنقدی، از یک یا چند منبع، در بخش دولتی و یا غیر دولتی، چه از کارفرمای اصلی و یا غیراصلی (موضوع تبصره (۱) ماده (۸۶) قانون مالیات های مستقیم) باشد.

همچنین حق السعی (به استثنای مزد، حقوق و پاداش) و اضافه کار، رفاهی و انگیزشی، بهره وری، فوق العاده حق التدریس، حق التحقیق، حق پژوهش و حق کشیک (پس از اعمال سقف معافیت به تناسب اقلام مذکور و اقلام صدر این بند) مشمول مالیات به نرخ ده درصد (۱۰٪) می شود.

۵ - میزان معافیت مالیاتی حقوق بگیران:

حقوق بگیران سالیانه میزانی از درآمدهای حقوق و دستمزدی خود طبق قانون مالیات های مستقیم برای آنها معافیت دارند. در متن ماده ۸۴ قانون مالیات های

مستقیم بیان شده است که میزان معافیت مالیات بر درآمد سالانه مشمول مالیات حقوق از یک یا چند منبع، هر ساله در قانون بودجه سنواتی مشخص می شود.

طبق جزء (۱) بند (ز) تبصره ۱ قانون بودجه سال ۱۴۰۴: سقف معافیت مالیاتی سالانه موضوع ماده (۸۴) قانون مالیات‌های مستقیم در سال ۱۴۰۴ مبلغ دو میلیارد و هشتصد و هشتاد میلیون (۲.۸۸۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تعیین می شود.

۶- نرخ مالیاتی حقوق بگیران:

طبق جزء (۲) بند (ز) تبصره ۱ قانون بودجه سال ۱۴۰۴:

۲- نرخ مالیات بر مجموع درآمد حقوق اشخاص حقیقی به شرح زیر می باشد:

۲-۱ نسبت به مازاد مبلغ دو میلیارد و هشتصد و هشتاد میلیون (۲.۸۸۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا سه میلیارد و ششصد میلیون (۳.۶۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال، ده درصد (۱۰٪)

۲-۲ نسبت به مازاد سه میلیارد و ششصد میلیون (۳.۶۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا چهار میلیارد و پانصد و شصت میلیون (۴.۵۶۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال، پانزده درصد (۱۵٪)

۲-۳ نسبت به مازاد چهار میلیارد و پانصد و شصت میلیون (۴.۵۶۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا شش میلیارد (۶.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال، بیست درصد (۲۰٪)

۲-۴ نسبت به مازاد شش میلیارد (۶.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا هشت میلیارد (۸.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال، بیست و پنج درصد (۲۵٪)

۲-۵ نسبت به مازاد هشت میلیارد (۸.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال ، به بالا، سی درصد (۳۰٪)

پله	درآمد مشمول ماهانه (میلیون ریال)	درآمد مشمول سالانه (میلیون ریال)	نرخ مالیات
۱	۰ تا ۲۴۰	۰ تا ۲.۸۸۰	۰
۲	نسبت به مازاد ۲۴۰ تا ۳۰۰	نسبت به مازاد ۲.۸۸۰ تا ۳.۶۰۰	۱۰
۳	نسبت به مازاد ۳۰۰ تا ۳۸۰	نسبت به مازاد ۳.۶۰۰ تا ۴.۵۶۰	۱۵
۴	نسبت به مازاد ۳۸۰ تا ۵۰۰	نسبت به مازاد ۴.۵۶۰ تا ۶.۰۰۰	۲۰
۵	نسبت به مازاد ۵۰۰ تا ۶۶۶.۶۶۶	نسبت به مازاد ۶.۰۰۰ تا ۸.۰۰۰	۲۵
۶	نسبت به مازاد مازاد بر ۶۶۶.۶۶۶	نسبت به مازاد بر ۸.۰۰۰	۳۰

*توجه: مبلغ ۶۶۶.۶۶۶ میلیون ریال در جدول محاسبه شده برای درآمد مشمول ماهانه :اگر مبلغ ۸.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ تقسیم بر ۱۲ کنیم می شود ۶۶۶.۶۶۶.۶۶۷ میلیون ریال می باشد .

۷ - تکالیف قانونی مالیات حقوق :

در قانون مالیات های مستقیم تکالیف زیادی بر عهده مودیان مالیاتی قرار داده شده است.

در مبحث مالیات حقوق هم از این دست تکالیف وجود دارند، اما نکته مهم این است که صاحب درآمد خود به تنهایی تکالیف مهمی را بر عهده ندارد ولی پرداخت کننده حقوق مکلف به رعایت قوانین و مقررات مالیاتی می باشد.

پرداخت کنندگان حقوق هنگام هر پرداخت یا تخصیص آن مکلف اند مالیات متعلق را طبق مقررات [ماده ۸۵](#) قانون مالیات های مستقیم محاسبه، کسر و تا پایان ماه بعد ضمن تسلیم فهرستی متضمن نام و نشانی دریافت کنندگان حقوق و میزان آن به اداره امور مالیاتی محل پرداخت و در ماه های بعد فقط تغییرات را صورت دهند.

برای مثال برای ارسال لیست و کسر و ایصال مبلغ مالیات حقوق فروردین ماه ۱۴۰۴ تا پایان اردیبهشت ماه مهلت داریم.

نکته ای که باید به آن توجه داشت این است که در قانون هر جایی کلمه ای تحت عنوان « مکلف است » چه برای سازمان امور مالیاتی، چه برای مودی باشد، باید بدانیم که برای آن ها ضمانت اجرایی در نظر گرفته شده و جریمه هایی در صورت عدم انجام تکالیف در انتظار ما خواهد بود.

۸ - تغییرات سامانه مالیات حقوق:

نکات مهمی که در قانون بودجه سنواتی سال ۱۴۰۴ بیان شده است، بدین شرح است: مجموع پرداختی به کارکنان دولتی و غیردولتی تحت هر عنوان از قبیل حقوق و مزایا، مقرری یا مزد، حق شغل، حق شاغل، حق الزحمه، حق مشاوره، حق حضور در جلسات، پاداش و کارانه اعم از مستمر یا غیرمستمر که به صورت نقدی و غیرنقدی، از یک یا چند منبع، در بخش دولتی و یا غیر دولتی، چه از کارفرمای اصلی و یا غیراصلی (موضوع تبصره (۱) ماده (۸۶) قانون مالیات‌های مستقیم) باشد.

نتیجه ای که از متن این بند قانون بودجه می گیریم این است که اگر کسی در یک محل یا چند محل فعالیت داشته باشد، از یک شخص یا چند شخص مختلف حقوق دریافت کند، مجموع درآمد او در پایان هر ماه مشمول مالیات حقوق می شود.

با توجه به این بند محاسبات مالیات حقوق نیز دست خوش تغییرات زیادی گردید. علاوه بر تغییر شکل و شمایل ظاهری نحوه ارسال لیست هم تفاوت هایی را دارا می باشد.

مهم ترین نکته ای که می توان به آن اشاره کرد این است که دیگر مودی محاسبات مالیات حقوق را انجام نمی دهد. مودی مکلف است اطلاعات حقوق بگیران به همراه حقوق و دستمزد دریافتی آنان را در سامانه مالیات حقوق بارگزاری کند و کلید محاسبه را کلیک و سامانه طبق اطلاعاتی که از اشخاص حقوق بگیر در دست دارد، اقدام به محاسبه مالیات حقوق می کند، که این مبلغ

از حقوق کارمند کسر گردیده و حقوق به صورت خالص و پس از کسر کسورات به وی پرداخت می گردد.

۹ - معافیت های مالیات حقوق:

برخی از معافیت های حقوق که در ماده ۹۱ قانون مالیات های مستقیم که به صورت بند های مختلف ذکر شده است، عبارتند از:

۱- روسا و اعضای مأموریت های سیاسی خارجی در ایران و روسا و اعضای هیأت های نمایندگی فوق العاده دول خارجی نسبت به درآمد حقوق دریافتی از دولت متبوع خود به شرط معامله متقابل و همچنین روسا و اعضای هیأت های نمایندگی سازمان ملل متحد و موسسات تخصصی آن در ایران نسبت به درآمد حقوق دریافتی از سازمان و موسسات مزبور در صورتی که تابع دولت جمهوری اسلامی ایران نباشند.

۲- روسا و اعضای مأموریت های کنسولی خارجی در ایران و همچنین کارمندان موسسات فرهنگی دول خارجی نسبت به درآمد حقوق دریافتی از دول متبوع خود به شرط معامله متقابل.

۳ - کارشناس خارجی که با موافقت دولت جمهوری اسلامی ایران از محل کمک های بلاعوض فنی و اقتصادی و علمی و فرهنگی دول خارجی و یا موسسات بین المللی به ایران اعزام می شوند نسبت به حقوق دریافتی آنان از دول متبوع یا موسسات بین المللی مذکور.

۴ - کارمندان محلی سفارتخانه‌ها و کنسولگریها و نمایندگی‌های دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج نسبت به درآمد حقوق دریافتی از دولت جمهوری اسلامی ایران در صورتی که دارای تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران نباشند به شرط معامله متقابل.

۵ - حقوق بازنشستگی و وظیفه و مستمری و پایان خدمت و خسارت اخراج و بازخرید خدمت و وظیفه یا مستمری پرداختی به وراث و حق سنوات و حقوق ایام مرخصی استفاده نشده.

۶ - هزینه سفر و فوق‌العاده مسافرت مربوط به شغل.

۷ - حذف شد.

۸ - مسکن واگذاری در محل کارگاه یا کارخانه جهت استفاده کارگران و خانه‌های ارزان قیمت سازمانی در خارج از محل کارگاه یا کارخانه که مورد استفاده کارگران قرار می‌گیرد.

مرجع آموزشی حسابداران؛ واحد مالی کارفرمایان

۹ - وجوه حاصل از بیمه بابت جبران خسارت بدنی و معالجه و امثال آن.

۱۰ - عیدی سالانه یا پاداش آخر سال جمعاً معادل یک دوازدهم میزان معافیت مالیاتی موضوع ماده (۸۴) این قانون.

۱۱ - خانه‌های سازمانی که با اجازه قانونی یا به موجب آیین‌نامه‌های خاص در اختیار مأموران کشوری گذارده می‌شود.

۱۲ - وجوهی که کارفرما بابت هزینه معالجه کارکنان خود یا افراد تحت تکفل آنها مستقیماً یا به وسیله حقوق‌بگیر به پزشک یا بیمارستان به استناد اسناد و مدارک مثبت پرداخت کند.

۱۳ - مزایای غیرنقدی پرداختی به کارکنان حداکثر معادل دو دوازدهم معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون.

۱۴ - درآمد حقوق پرسنل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران اعم از نظامی و انتظامی، مشمولان قانون استخدامی وزارت اطلاعات و جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و آزادگان.

۱۰ - جریمه عدم ارسال لیست مالیات حقوق و پرداخت آن:

در یک بیان کلی می‌توان گفت که در قانون، وظایفی برای مودیان مالیاتی در نظر گرفته شده است؛ در صورتی که مودی تکالیف خود را در زمان تعیین شده انجام ندهد، مشمول جریمه می‌گردد؛ یعنی علاوه بر مالیات متعلقه، باید مبلغ اضافه‌ای را نیز به عنوان جریمه بپردازد.

۱ - عدم ارسال لیست مالیات حقوق :

طبق ماده ۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم نسبت به اشخاصی که به شرح مقررات این قانون مکلف به تسلیم صورت یا فهرست یا قرارداد یا مشخصات راجع به مودی می‌باشند. در صورتی که از تسلیم آنها در موعد مقرر خودداری و یا بر

خلاف واقع تسلیم نمایند، جریمه متعلق در مورد حقوق عبارت خواهد بود از دو درصد (۲٪) حقوق پرداختی و در هر حال با مودی متضامناً مسئول جبران زیان وارده به دولت خواهند بود.

*با توجه به ماده مذکور سوالی مطرح می شود که اگر حقوق بگیران کمتر از سقف معافیت حقوق (ماده ۸۴ قانون مالیات های مستقیم) دریافت کنند باید لیست مالیات حقوق ارسال شود یا خیر؟

بله، طبق ماده ۸۶ قانون مالیات های مستقیم حتی اگر حقوق بگیران کمتر از سقف معافیت حقوق دریافت کنند باید همباز لیست مالیات حقوق ارسال کنند و در صورت عدم ارسال لیست مالیات حقوق دو درصد (۲٪) حقوق پرداختی جریمه می شود.

۲ - عدم پرداخت مالیات حقوق:

طبق ماده ۱۹۹ قانون مالیات های مستقیم هر شخص حقیقی یا حقوقی که به موجب مقررات این قانون مکلف به کسر و ایصال مالیات مودیان دیگر است، در صورت تخلف از انجام وظایف مقرر علاوه بر مسئولیت تضامنی که با مودی در پرداخت مالیات خواهد داشت، مشمول جریمه ای معادل ده درصد (۱۰٪) مالیات پرداخت نشده در موعد مقرر و دو و نیم درصد (۲٪ / ۵) مالیات به ازای هر ماه نسبت به مدت تأخیر از سررسید پرداخت خواهد بود.

چنانچه مالیات توسط دریافت کننده وجوه پرداخت شود، در این صورت جریمه دو و نیم درصد (۵ / ۲٪) موضوع این ماده تا تاریخ پرداخت مالیات توسط مودی مزبور از مکلفین به کسر و ایصال مالیات، مطالبه و وصول خواهد شد.

۱۱ - سوالی درباره مالیات حقوق دارید، مشاوره مالیاتی کسب و کار خود را از ما بگیرید!

مشاوره مالیاتی، به عنوان یکی از حوزه های تخصصی موسسه حسابدانان می تواند شما را در جلوگیری از تعلق جرایم و مجازات های مالیاتی یاری نماید. پنل مشاوره مالی و مالیاتی ما آماده پاسخگویی به کلیه سوالات شما در حوزه حسابداری، مالیات، بیمه، قانون کار و مباحث مربوطه به صورت آنلاین و حضوری می باشد.

برای ورود به پنل مشاوره مالیاتی و پرسیدن سوالات خود [اینجا](#) کلیک کنید.

فایل PDF مقاله [آموزشی حسابداران؛ واحد مالی کارفرمایان](#)

[فهرست کامل مقالات](#)